

Samen impact maken in de zorg

Nogmaals bedankt dat je bij ons evenement *Samen impact maken in de zorg* aanwezig was. We hopen dat deze middag je nieuwe ideeën heeft gegeven voor verdere circulaire stappen binnen jouw organisatie.

In deze hand-out vind je een korte samenvatting van alle besproken onderwerpen tijdens de impact stations. Heb je hier vragen over of wil je meer weten over een bepaald onderwerp? Neem vooral contact met ons op.

Meer weten over afval scheiden en verminderen?

Menno Huiberts

📞 06 - 11 31 27 03

✉️ m.huiberts@gpgroot.nl

Meer informatie over circulaire gedragsverandering?

Coraline Noordzij

📞 06 - 29 65 23 95

✉️ c.noordzij@circulairinbedrijf.nl

1 Afval scheiden op meerdere zorglocaties - lessen uit de praktijk

Myrthe Kilsdonk

Het implementeren van afvalscheiding op verschillende zorglocaties brengt de nodige uitdagingen met zich mee. Myrthe, projectmanager bij Arkin, deelt haar ervaringen, valkuilen en successen.

- Arkin maakt gebruik van Ecobins, prullenbakken met een pedaal dat in de zorg vaak prettig werkt. Een struikelpunt bij deze bakken is echter dat mensen in een rolstoel ze niet kunnen openen. De leverancier heeft hiervoor een tip gegeven: een hendeltje met een magneetje.
- Een belangrijke tip is om bewoners en gebruikers actief mee te nemen in het proces wanneer je afvalbakken gaat plaatsen. Het creëren van draagvlak is namelijk cruciaal voor een succesvolle implementatie.
- Wanneer het niet lukt om de bakken aan de weg te zetten, zijn er ook varianten met een slot verkrijgbaar om te voorkomen dat passanten hun afval in de bakken gooien.
- Om bewoners en medewerkers te helpen bewust te worden van het belang van afval scheiden zet Arkin een half jaar een op maat gemaakte showcase van Circulair in Bedrijf in. Deze showcase rouleert over de locaties en toont wat je van bron gescheiden afval weer kunt maken aan grondstoffen en producten.

2 Hoe maak je circulair werken écht onderdeel van je organisatie?

Coraline Noordzij, Inge Lensen en Manon Kroes

Het team van Circulair in Bedrijf verdeelde de groep in drieën. Iedere groep doorliep drie werkvormen.

Kletsspot

De kletsspot heeft als doel om op een laagdrempelige manier het gesprek over duurzaamheid en circulariteit met collega's op gang te brengen. De deelnemers deelden welke duurzame initiatieven zij al hebben doorgevoerd of mee bezig zijn. Een aantal voorbeelden:

- Een waterloos urinoir voor het personeel, waarmee per doortrekbeurt vijf liter water wordt bespaard. Vanwege medicijnresten is dit nog niet toepasbaar voor patiënten.
- Een Levensstijlloket
- Gebruik van een zeepdispenser van Diversey.

Ook kwam het vieren van successen aan bod. Dit is belangrijk! Beloon medewerkers of teams voor hun inzet, het liefst met iets waar zij echt iets aan hebben, zoals een teamuitje. Daarnaast werden verbeterpunten besproken. Zo kan de communicatie rondom inzamelmiddelen duidelijker en is meer inzicht gewenst in hoe goed afval wordt gescheiden. De afsluitende vraag was: "Hoe maken we de zorg duurzamer?" Het antwoord: minder regels en protocollen, en het tegengaan van medicatieverspilling. Bijvoorbeeld door een medicatie-innamesysteem in te richten, zodat ongebruikte medicatie opnieuw kan worden ingezet.

Rollen met de R-ladder

De dobbelsteen is een praktisch hulpmiddel om inzicht te krijgen in welke circulaire initiatieven al zijn uitgevoerd en waar nog stappen mogelijk zijn. Zo maak je het onderwerp concreet en krijg je aan het einde een duidelijk beeld van waar je nog impact kunt maken. Door het speelse karakter bespreek je stap voor stap de verschillende treden van de R-ladder.

Schatkist en prioriteitenmatrix

Welke materialen gaan nog bij het restafval en zou je kunnen recyclen? Gaat het afval scheiden op elke afdeling/locatie goed? Op welke stromen kun je hier een verbeterstap zetten? De schatkist werd gevuld met allerlei afvalstromen, zoals tray wraps, voedselresten/gft, PD (verpakkingen) en medische disposables. Daarna hebben we de verbeterkansen geplot op de prioriteitenmatrix. Wie heb je nodig om een afvalstroom (beter) te scheiden en wat is de impact? Door je verbeterkansen op deze manier inzichtelijk te maken, krijg je inzicht in prioritering van je acties met een praktisch plan van aanpak als resultaat!

3 Van disposable naar reusable textiel - een praktische routekaart

John van Loon en Troy Kamphuis

CleanLease liet zien dat de zorgsector aanzienlijke winst kan behalen door over te stappen van wegwerp- naar herbruikbaar textiel. De belangrijkste drijfveren daarbij zijn afvalreductie, verduurzaming, CO₂-besparing en lagere kosten over de gehele levensduur. Dit sluit naadloos aan bij de Green Deal Zorg 3.0 en bij de groeiende maatschappelijke verwachting om duurzaam te werken.

De grootste belemmeringen liggen niet in de techniek, maar in gewoontes en overtuigingen. Onzekerheid over hygiëne en kosten blijkt vaak onterecht: moderne wasprocessen garanderen hygiëne op ziekenhuisniveau, en hergebruik blijkt op termijn financieel voordeliger. Inzicht in verbruiksdata is daarbij onmisbaar.

De routekaart van CleanLease ondersteunt organisaties stap voor stap: van het inventariseren van materiaalstromen en het analyseren van de impact, tot het starten van pilots, opschalen van succesvolle initiatieven en het borgen van resultaten. De echte doorbraak ontstaat wanneer data en praktijkervaring samenkomen, dan groeit het draagvlak in de hele organisatie.

Praktisch advies: begin met meten en start klein. Kies een pilotproject, creëer interne ambassadeurs en zorg dat bestuurders en inkopers ruimte bieden voor duurzame keuzes. Samenwerking binnen de keten – bijvoorbeeld met leveranciers en afvalverwerkers – versnelt de overgang naar circulariteit.

CleanLease sluit af met een heldere boodschap:
“Maak duurzaamheid concreet. Begin klein, werk samen en laat resultaten spreken.”

4 Welke duurzame artikelen voor zorginstellingen zijn er al?

Marijke Hegger

Marijke presenteerde het online platform de Groene Z. Het platform is voor iedereen die in de zorg werkt en aan de slag wil met duurzamere medische hulpmiddelen. Van inkopers, zorgprofessionals of duurzaamheidscoördinatoren, zowel de care als de cure, beginnen of al meer ervaren.

De Groene Z onderzoekt LCA-studies en haalt ervaringen op uit de praktijk. Deze kennis vertalen experts naar eenvoudige en praktische tips. Hiermee helpen ze zorgorganisaties bij het maken van duurzame keuzes voor de inkoop en het gebruik van medische hulpmiddelen.

Tijdens het impact station is uitleg gegeven over wat LCA (Life Cycle Analysis) is en hoe je het platform kunt inzetten. Daarnaast kwamen ook praktische vragen aan bod, zoals wat zegt een LCA over de einde levensduur van een product en de hoogwaardige inzet daarna?

5 Verdiepingssessie

Marco Lagrand

Marco verzorgde de centrale presentatie. Tijdens zijn impact station konden mensen verder met hem in gesprek over zijn leerschool naar een groener ziekenhuis. Naast de punten uit zijn centrale verhaal deelde hij onder andere:

- Meer informatie over zijn implementatiestrategie. Hierin kwam onder andere naar voor dat hij in het implementatiesysteem soms ook de piep en kraakmethode gebruikt. Voor simpele interventies moet je om snelheid te behalen gewoon implementeren en dan kijken waar je moet bijsturen.
- Hoe hij voortgang van zijn projecten monitort. Hij maakt iedere twee maanden een rapportage en om de zes weken praat hij de Raad van Bestuur bij.
- Zijn ervaring over het bereiken van mensen. Hij merkt dat je mensen lastig bereikt met intranet en mailen. Hij gebruikt vooral zijn eigen (interne) netwerk om mensen op de hoogte te stellen.
- Een tip over het maken van business cases. Zorg dat je daarbij de organisatie benut. Het vormen/hebben van Green Teams zorgt voor verbinding.
- Dat bij Noordwest Ziekenhuisgroep koks uit de horecabranche zijn aangenomen, om de maaltijden voor de patiënten te bereiden.

6 De duurzame huisartspraktijk

Hanneke Bisselink

Tijdens het tafelgesprek vertelde Hanneke Bisselink over het programma Groen en Gezond van HKN Huisartsen. Dit initiatief ontstond vanuit een vraag van praktijkhouders: “We willen toekomstbestendige zorg creëren waarbij er wordt stilgestaan bij preventie en welzijn, met een minimale ecologische voetafdruk.”

Waarom verduurzamen?

Huisartsen en zorgverleners ervaren dagelijks de gevolgen van klimaatverandering in hun spreekkamers. Nieuwe en veranderende ziektebeelden maken de urgentie om te verduurzamen steeds zichtbaarder. Denk aan:

- Toename van infectieziekten
- Hittestress
- Mentale klachten
- Allergieën
- Longaandoeningen
- Hart- en vaatziekten
- Nieuwe ziekten die van dier op mens worden overgedragen
- “Tropische ziekten”

Doel en visie

Met Groen en Gezond wil HKN Huisartsen toewerken naar een toekomstbestendige eerstelijnszorg die niet alleen ziektes behandelt, maar ook preventie en welzijn centraal stelt (positieve gezondheid), met een minimale ecologische voetafdruk en maximale veerkracht en eigen regie voor patiënten. Het programma is ontwikkeld met input van twee werkgroepen, de zogenoemde Green Teams, en vormt een belangrijk onderdeel van de ambitie om eind 2025 de groenste en gezondste huisartsenkoepel van Noord-Holland te zijn. HKN inspireert haar medewerkers en leden om duurzaamheid actief uit te dragen – op de werkvloer én daarbuiten. Het programma richt zich op vier centrale thema's: Educatie in groene en gezonde zorg, Duurzaam medicatiegebruik, Afvalscheiding met zorg en De groene, duurzame huisartsenpraktijk. Binnen elk speerpunt worden praktische initiatieven ontwikkeld die huisartsen en collega's direct kunnen toepassen. Nieuwe ideeën worden continu toegevoegd, waardoor het programma zich verder ontwikkelt.

Enkele voorbeelden van duurzame acties: het vervangen van lampen door energiezuinige LED-verlichting, het hergebruiken van meubels binnen HKN-praktijken, een bewustwordingscampagne om toeristen op de Waddeneilanden te herinneren hun medicatie mee te nemen, gebruik maken van de NHG Quick Scan duurzame huisartsenzorg. Een belangrijke uitdaging ligt nog in het meetbaar maken van de effecten van de duurzaamheidsinitiatieven. Dit is essentieel om inzicht te krijgen in de impact en om collega's en praktijkhouders blijvend te motiveren.

Tot slot gaf Hanneke een waardevolle tip voor iedereen die collega's wil enthousiasmeren: “Maak duurzaamheid persoonlijk. Vraag jezelf af: waarom vind ik dit belangrijk? Wat doet klimaatverandering met mij, wat raakt mij? Dáár begint echte motivatie.”

7

Ontmoet en inspireer andere Green Teamleden

Menno Huiberts

Dit impact station stond in het teken van kennis en ervaringen uitwisselen tussen verschillende Green Teamleden. Het delen van successen en minder geslaagde initiatieven zorgt ervoor dat we elkaar als zorgsector versterken.